جوان

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
سه‌شنبه ۲۶ آبان ۱۴۰۵ - ۷ جمادی‌الثانی ۱۴۴۸
سال بیست‌وهشتم - شماره ۷۷۴۹ - ۱۲ صفحه
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

بالاترین مرتبه بسیج جان‌فدایی ایران است

سخنگوی سازمان بسیج: جانفدایی برای ایران و اسلام در بطن و ریشه بسیج قرار دارد و بالاترین مرتبه یک بسیجی جان‌فدایی است
رهبر شهید جانفدای بزرگ انقلاب اسلامی بودند

زهرا چیذری | خبرنگار گروه اجتماعی | صفحه ۳

هنر جنگ!

جنگ چگونه ملت ایران را زنده کرد؟
تحلیلی بر وقایع ۹ ماه جنگ و میدان‌داری

غلامرضا صادقیان | سردبیر

سال‌ها پیش در کلاس درس فلسفه در دوره دکتری فلسفه علم، جناب استاد چیزی فرمودند به‌گمانم در مذمت جنگ یا چیزی شبیه به این. من به تصوری و گمانی که در سر داشتم، در ستایش جنگ چیزکی گفتم و البته در پس پشت ذهنم مفهومی را که مولانا در مثنوی شریف از جنگ دارد و ستایش امام‌راحل از جنگ را پشتیبان سخنم گرفته بودم، بی‌آن‌که به آن اشاره کنم. جناب استاد که آن ستایش جنگ را از من شنید، خندید و گفت: «پس تو نیچه‌ای هستی»؟! و این فتحبابی شد برای درک آنچه نیچه از جنگ گفته است. من باز به پشتوانه‌ی مقاله‌ای که خوانده بودم از تفاوت شکوه و عظمت تمدن‌های جنگی مانند ایران و روم به‌ویژه در اوج گرفتن هنر در این تمدن‌ها گفتم و این‌که سوئیسی‌ها کل هنرشان ساعت‌سازی است! جناب استاد همین را باز فرض بر نیچه‌ای‌بودن من گرفت!

اکنون با دیدن تصاویر پهپادهای شاهد رنگ‌آمیزی‌شده در رویداد «رنگ و رجز» مرتبط با هفته‌ی هوافضای سپاه در باغ کتاب شهر تهران، و دو رخداد در تفحص شهدا و خاطرات فرماندهان، فرصت را غنیمت می‌شمارم تا شرحی از رمز جنگ دهم و آنچه را نیچه گفت و آنچه امام به آن باور داشت و آنچه را مردم ایران خلق کرده‌اند، رمزگشایی کنم. سپس برای خوانندگانی که بین سخن نیچه و امام شباهت‌های مفهومی حتی در واژه‌ها می‌بینند، با کمک مولانای بلخی نشان دهم که چرا این دو یکی نیست و اصل تفاوت‌ها در کجاست. و آنگاه بازگردم به این ملت مبعوث‌شده و به آنچه پاسداران و ارتشی‌ها در سه دوره جنگ کردند.

نیچه جنگ را چونان نیرویی ضروری برای شکوفایی انسانی می‌ستود. از دید او، ستیز و جنگ گرایشی بنیادین در طبیعت بشر است که در آن، نیروهای سرکوب‌شده و انباشته‌شده در یک فرهنگ، از طریق انفجاری خشونت‌آمیز به بیرون رانده می‌شوند تا تعادل و طراوت از دست رفته به جامعه بازگردد و ملت‌ها را از ضعف و نرمی حفظ می‌کند. او جنگ را عرصه‌ای می‌دید که در آن «خواست قدرت» به کامل‌ترین شکل خود را نشان می‌دهد و انسان را به تعالی می‌رساند. پس صلح را فرصتی کوتاه برای تدارک ستیزی نو می‌دانست! نگاه نیچه به جنگ نگاه شور و شوق یک سرباز نیست، نگاه سرد یک فیلسوف درمانگر فرهنگ است. فرهنگ بیش از حد متمدن، به‌مرور خسته و بی‌رمق می‌شود و نیروهای سرکوب‌شده‌اش راهی برای بیرون‌ریزی می‌خواهند. جنگ، همچون طوفانی است که زمین سخت‌شده را می‌شکافد و انرژی‌های راکد را دوباره به جریان می‌اندازد، نه چون کشتار خوب است، بلکه چون جوامع گاه برای زنده ماندن به تکانی سخت نیاز دارند. او می‌ترسد فرهنگی که هیچ تکانی نمی‌خورد، در نرمی و بی‌حسی خود خفه شود. نیچه هر جنگی را نمی‌ستاید. جنگ‌هایی را که فقط برای خودنمایی ملی یا سود تجاری راه می‌افتد، کوچک و حقیر می‌شمارد. نیچه صلحی از سر خستگی و ترس را مذموم می‌شمارد و خشونت بی‌هدف را نیز. او دنبال سلامت نیروهایی است که گاه از دل طوفان بازمی‌گردند. پس دعوت به جنگ نمی‌کند اما به انسان هشدار می‌دهد که مبادا بهای نرمی و فراموشی غرایز را بپردازد و این نگاهی است تلخ و ناآرام. تا این‌جا دانستم که حرف‌های نیچه عمیق است و به‌سادگی رد کردنی نیست ولی «من نیچه‌ای نیستم»!

امام نیز سخنان مشهوری در «ستایش جنگ و فضیلت‌های آن چونان چیزی که ملت را و تمدن را حفظ می‌کند» دارد که برخی بسیار مشهور شده است: «از جنگ خسته نشوند مردم. جنگ یک چیز خوبی است. البته ما برای جنگ پیش‌قدم نیستیم، لکن حالا که به ما تحمیل شده است، این یک آثار بزرگی دارد برای نهضت ما. یکی از آثارش این است که دشمن ما را رو سیاه کرد در دنیا. این می‌خواست که برای خودش یک حیثیتی پیدا بکند»، «از اموری که در این جنگ، که ما مکروه داشتیم، پیش آمد برای ما، این بود که به واسطه شجاعت سربازان دلیر ما و شجاعت ملت بزرگ ما، توانست این مطلب را تثبیت کند که کسی نمی‌تواند به این مملکت رخنه کند و کسی نمی‌تواند آسیب به این کشور برساند»، «انزوا اگر پیدا شد، انسان خودش را بهتر پیدا می‌کند. دیروز چند تا، دو، سه تا جوان آمدند و یک تفنگی را، که من خوب نمی‌شناسم تفنگ چه هست، آوردند نشان دادند، گفتند این را ما خودمان درست کردیم. وقتی هم به ارتش نشان دادیم، گفتند صحیح است و خوب است و وسایل را فراهم می‌کنیم. این برای این است که چنانچه ما منزوی نبودیم، هیچ وقت به فکر این کار نمی‌افتادند»، «در هر صورت، جنگ خیلی خوب است از یک جهت و آن این است که انسان را، شجاعتی که در باطن انسان است بروز می‌دهد و تحرک برای انسان حاصل می‌شود. انسان از آن خمودی بیرون می‌آید»، «این جنگ را به پا کردند، ایران چه‌جور باز زنده شد، یکپارچه ایران دوباره انقلاب کرد و توجه کرد به یک مقصد؛ سرتاسر ایران. کدام کار ممکن بود که این‌طور مردم را بسیج کند؟ این جنگ بود که بسیج کرد. پس [در] جنگ چیزهایی است که ما خیال می‌کنیم بد است، بعد خوب از کار درمی‌آید».

اگر بخواهیم بدانیم که جنگی که امام می‌گوید «خوب است» و نگاه دیگران چه تفاوت‌هایی دارد، باید شرح رمز آن را از مثنوی معنوی بیرون کشید. مولانا جنگ را «اصول صلح‌ها» می‌داند. شبیه به آن را از قول برخی‌ها در تیتر روزنامه‌ها هم دیده‌اید: «صلح می‌خواهید باید بجنگید!» ولی آن اشارات مولانا بر پایه‌ی مفاهیمی بسیار عمیق استوار است. جنگ یک مفهوم متافیزیکی است که پایه‌های هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی با نگاه به اصل خلقت هستی و روان‌شناسی و جامعه‌شناسی بشر دارد: «جنگ‌ها بین کان اصولِ صلح‌هاست/ چون نَبی که جنگ او بهرِ خداست/ غالب است و چیر در هر دو جهان/ شرحِ این غالب نگنجد در دهان». می‌گوید آن پیامبری که بر هر دو جهان و بر کون و مکان چیره و غالب بود، یعنی به اصل چیزها واقف بود و راز و ضمیر هستی را می‌دانست، او هم می‌جنگید ولی جنگ او اصول صلح بود.

در همین فصل شریف در آغاز دفتر ششم می‌گوید حق‌طلبان مانند نورند، اگر می‌جنگند بر همین صفت است و جنگ آنان نورتابانی است و حق‌ستیزان، مانند سگان هستند و اگر می‌جنگند، بر صفت خودشان است. حال وقتی سگان از عوعوی زشت خود بازنمی‌مانند، ماه چرا نتابد؟! «مَه فشاند نور و سگ عوعو کند/ هر کسی بر خلقتِ خود می‌تند/ چون که نگذارد سگ آن نَعرهٔ سَقَم/ من مَهَم، سَیرانِ خود را چون هِلَم؟»

حالا نظامیان ما در سه جنگ چه کردند؟ شاید تفحص یک شهید تازه پس از ۴۶ سال را دیده باشید. وقتی فانوسقه‌ی او را از زیر خاک بیرون می‌کشند، با صدای لرزان می‌گویند نوجوان بوده چون فانوسقه‌اش را دو دور به کمر خود پیچیده است! و شاید دیده باشید که دیروز فرماندهی از شهید احمد کاظمی که ۲۱ سال پیش به شهادت رسید، نقل می‌کرد که «سید مجید» (نقطه‌زن) شهید زنده است. و حالا بعد از دو دهه ما زنده‌بودن او را که مایه‌ی حیات ملت و میدان‌های تجمعات شبانه است، می‌بینیم و زنده‌بودن خود را در حیات آن شهید نوجوان می‌جوییم، چون ملکوت آن نوجوان شهید هنوز زنده است و هرگز نمی‌میرد: «خاک شد صورت ولی معنی نشد/ هر که گوید شد تو گویش نه نشد!»

مولانا با همین نگاه بین جنگ پاسداران دین الهی و جنگ دیگران فرق می‌گذارد. «واحِدُ کَالاف که بوَد؟ آن ولی/ بلکه صد قرن است آن عبدالعلی». عبدالعلی از اصطلاحات صوفیه است. می‌گوید کسی که «یکی است ولی هزار است» کیست؟ آن کسی که همتش در کسب معانی است، نه در کسب‌وکار دنیایی. سپس استعاره‌ای را می‌آموزاند: «خُم که از دریا در اوراهی شود/ پیش او جیحون‌ها زانو زند». اگر تو یک کوزه باشی ولی به دریا وصل شوی، رودهای بزرگ پیش تو چیزی نیستند. حال اگر به دریای احدیت وصل شوی چه؟ تمامی محتشمان دنیادار پیش پای تو زانو خواهند زد!

مولانا ستون این دنیا را بر پایه و اساس جنگ می‌داند. ولی جنگ مؤمنان اصول «صلح خدایی» است، چرا؟ چون «ما به بحر تو ز خود راجع شدیم/ وز رَضاع اصل، مُسترضِع شدیم/ جنگ ما و صلح ما در نور عین/ نیست از ما، هست بَینَ اِصبَعَین». می‌گوید ما از پستان معرفت الهی فربه شده‌ایم. چون در حدیث آمده است «دل مردمان بین دو انگشت خداوند است و او هر گونه بخواهد دگرگونش می‌کند». دل مؤمن میان دو صفت قبض و بسط یا هدایت و ضلالت است. چه کسی پیروز می‌شود؟ کسی که در میان این جنگ، به جنگ درون خود برخیزد: «می‌نگر در خود چنین جنگ گران/ پس چه مشغولی به جنگ دیگران؟». حال اگر به جنگ درون برخیزی، رستگار می‌شوی؟! نه حتماً و لزوماً! بلکه امید است که خداوند دستت را بگیرد: «یا مگر زین جنگ، حقّت واخَرَد/ در جهانِ صلحِ یک رَنگت بَرَد». شاید حضرت‌باری تو را به جهان صلح و یکرنگی ببرد. کل حرف همین است. آنچه امام می‌گوید به‌رغم شباهت ظاهری، آن چیزی نیست که فیلسوفان جنگ می‌گویند. و آنچه رزمندگان جویای معرفت می‌کنند، «اصل صلح است با جنگ علیه درون!» آنجا که با تضادهای درونی خودت بجنگی تا «رنگ‌خدا» شوی. این جنگی است که ستایش امام را برانگیخت.

حالا چرا رنگ‌خداشدن آن‌قدرها آسان نیست؟ چون خدا یک باغ سیب برای مؤمنان و برای آفریدگان خود می‌گذارد ولی سیب‌ها را آشکار نمی‌کند. از این باغ که باغ معرفت خداست، فقط بوی سیب را به ما می‌دهند. اگر از بو خوشمان آمد، آن بو را تقویت می‌کند! و گرنه، نه! حالا مردم مبعوث‌شده کاری کردند کارستان. نشان دادند که بوی خدا را از این جنگ می‌شنوند. پس خدا گوش‌شان را گرفت و به سوی خود کشید! «پاک سبحانی که سیبستان کند/ در غمام حرف‌شان پنهان کنند/ زین غمام بانگ و حرف و گفت‌وگوی/ پرده‌ای کز سیب ناید غیر بوی/ باری افزون کش تو این بو را به هوش/ تا سوی اصلت برد بگرفته گوش». خدا گوش ملت ایران را گرفت و به سیبستان معرفت خود برد. ما اکنون در باغ خدا هستیم!

بازگردید و یک‌بار دیگر سخنان امام را بخوانید، گویی آن حرف‌ها برای همین روزها و همین جنگ زده شده است! راز آن چیست که چنین وحدتی را می‌بینیم؟ چون نَفَس امام از عالم وحدت که عالم بی‌رنگی است، بیرون می‌آمد و از آن عالم خبر می‌داد: «هست بی‌رنگی اصول رنگ‌ها/ صلح‌ها باشد اصول جنگ‌ها». و این پیروزی جاودانه است.

یادداشت سیاسی

سیدعبدالله متولیان

قاعده نفی سبیل پیش‌نیاز تمدن بزرگ اسلامی

رسالت جمهوری اسلامی این است که الگوی نفی سبیل را در قاب تاب‌آوری جامع و استقلال در تمامی حوزه‌ها و عرصه‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی به نمایش بگذارد و در درون حاکمیت دولت اسلامی، با عدالتخواهی، مبارزه با فساد، رانت، تبعیض، قاچاق و... امنیت، آرامش و رفاه را بر سر سفره مردم بیاورد. الگوی ایران، زمانی الهام‌بخش‌تر می‌شود که نشان دهد استقلال، نه فقط امکان ایستادگی، که توان ساختن جامعه‌ای پیشرفته و عادلانه را نیز فراهم می‌کند | صفحه ۲

یادداشت سیاسی

علی‌حسن حیدری

آژانس انرژی اتمی، نهاد نظارتی یا بازوی نیابتی متجاوزان؟!

ایران به‌عنوان عضو معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای، از حق استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای برخوردار است و انتظار می‌رود آژانس در بررسی فعالیت‌های آن، میان ملاحظات فنی، اختلافات سیاسی و فشارهای خارجی تفکیک قائل شود. اما ارزیابی‌های فنی و تجربه میدانی جمهوری اسلامی نشان می‌دهد آژانس و به‌ویژه شخص دبیرکل، همواره مرز میان نظارت حرفه‌ای و اعمال فشار سیاسی را مخدوش کرده‌اند | صفحه ۲

یادداشت بین‌الملل

هادی محمدی

دولت‌ملت‌های عربی یا جعبه‌ابزار ترامپ

مناسبات بیشتر کشورهای عربی منطقه با امریکا، به‌ویژه کشورهای حاشیه خلیج فارس که کمتر از یک سده از عمر دولت‌سازی آنها می‌گذرد، مناسباتی عادی نیست، بلکه این کشورها به جعبه‌ابزاری کامل برای اجرای اراده، سیاست‌ها و راهبردهای امریکا تبدیل شده‌اند و حتی به چهره‌هایی مانند ترامپ و دامادش خدمات ارائه می‌دهند. آنها از تحقیرها و چپاول‌های ترامپ و دیگر مقامات و رؤسای جمهور امریکا نیز شادمان هستند. به عبارت دیگر، در این کشورها چیزی به نام استقلال، عزت، کرامت و غرور ملی کمتر به چشم می‌خورد و حتی غرور ملت‌های خود را نیز پایمال کرده‌اند | صفحه ۱۱

یادداشت ورزشی

فریدون حسن | دبیر گروه ورزشی

اینجا پرسپولیس است آقای محمودی!

شبکه دلالی خوب کارش را پیش برد و محمودی هم که مسیر اشتباهی را برای بزرگ شدن انتخاب کرده، خیلی خوب از عهده نقشی که برایش تعریف کرده بودند برآمد تا حالا بازیکنی که حتی کسی به‌درستی بازی‌اش را ندیده‌است ناگهان تبدیل به فوق‌ستاره شود و پرسپولیس مجبور باشد برای نگه داشتن بازیکنی که در تیم‌های پایه خودش پرورش پیدا کرده و به اینجا رسیده، التماس کند | صفحه ۹

نفس تازه به تهران با ۳۱۳ هزار نهال

مهسا گربندی | خبرنگار گروه اجتماعی

سردار حسن‌زاده، فرمانده سپاه تهران بزرگ، در پویش کاشت ۳۱۳ هزار نهال امید در مدارس، بوستان‌ها و میادین پایتخت با اشاره به پیام امیدآفرین رهبر معظم انقلاب در دوازدهم فروردین‌ماه گفت: «نام این طرح برگرفته از پیام امیدآفرین ایشان و با نیت گرامیداشت یاد و خاطره همه شهدا انتخاب شده‌است» | صفحه ۳

شکارچیان ایرانی در کمین پهپادهای امریکایی

پهپادی که بنابر اعلام روابط عمومی نیروی دریایی سپاه، با هدف ردیابی و شناسایی سامانه‌های پدافندی و جنگ الکترونیک ایران در محدوده تنگه هرمز فعالیت می‌کرد، در جریان یک عملیات موفق جنگ الکترونیک، پس از آنکه کنترل هدایتش به دست نیروهای ایرانی افتاد، به‌صورت سالم بر زمین نشانده شد. اهمیت این اتفاق تنها به خارج کردن یک پرنده شناسایی از چرخه عملیاتی ارتش امریکا محدود نمی‌شود، بلکه دستیابی به کنترل پهپاد، امکان بررسی تجهیزات، سامانه‌های ارتباطی و قابلیت‌های فنی آن را نیز فراهم می‌کند | صفحه ۲

تمام گزینه‌های ترامپ در تیررس ایران

با ورود سومین ناو هواپیمابر امریکا به منطقه، ترامپ بزرگ‌ترین آرایش نظامی واشینگتن را در غرب آسیا از زمان جنگ عراق شکل داده است؛ حضوری که به تعبیر کانال ۱۵ رژیم صهیونیستی، امکان انجام یک اقدام بزرگ علیه ایران در کوتاه‌ترین زمان را فراهم می‌کند. با این حال، در پس این نمایش قدرت، یک تناقض راهبردی نهفته است: واشینگتن گزینه‌های نظامی خود را به منطقه آورده اما هم‌زمان آنها را در تیررس موشک‌های ایران قرار داده است | صفحه ۱۱

اعلام جنگ آل خلیفه به شیعیان بحرین

آل خلیفه در حکمی کم‌سابقه، برای دهها نفر از روحانیون شیعه بحرین از جمله آیت‌الله شیخ عیسی قاسم حکم حبس ابد صادر کرد، احکامی که آشکارا تحت تأثیر اعتراضات مردمی به رویکرد حکومت بحرین در جنگ امریکا علیه ایران صادر شده است. این احکام، تنش‌های داخلی را وارد مرحله‌ای جدید کرد و ائتلاف جوانان ۱۴ فوریه، دیروز برای قیام مردمی فراخوان داد | صفحه ۱۱

